

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****653 *Sepedophilus wankowiczi* (PANDELLÉ, 1869) (Coleoptera: Staphylinidae) w Białowieżskim Parku Narodowym**

Sepedophilus wankowiczi (PANDELLÉ, 1869) (Coleoptera: Staphylinidae) in the Białowieża National Park

KEY WORDS: Coleoptera, Staphylinidae, Tachyporinae, Białowieża National Park, new records, Poland.

Gatunek opisany z okolic Mińska Białoruskiego. Dotychczas znany z nielicznych stanowisk na Łotwie, aczkolwiek jak przypuszcza M. SCHÜLKE (2012: [W:] ASSING V., SCHÜLKE M. (red.) Freude-Harde-Lohse-Klausnitzer - Die Käfer Mitteleuropas, Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage, Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg: 130-199) jest to element transpalearktyczny szeroko rozprzestrzeniony, w odróżnieniu od blisko spokrewnionego *Sepedophilus bipustulatus* (GRAVENHORST, 1802), który uznany został jako element pontomedyteraneński w faunie europejskiej.

W Puszczy Białowieżskiej występują obydwa wymienione gatunki. Spośród 24 przechowanych i powtórnie oznaczonych osobników, pochodzących z materiałów wykazanych w opracowaniu „Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieżskiej metodą zooindykacyjną” (SZUJECKI A. (red.) 2001: Wyd. SGGW, Warszawa) 6 należy do gatunku *Sepedophilus wankowiczi*, a 18 do *Sepedophilus bipustulatus*. Ten ostatni z wymienionych gatunków jest często w Polsce spotykany w środowisku nadrzewnym (dziuple, owocniki grzybów, gniazda ptaków). *Sepedophilus wankowiczi* odłowiono do pułapek w środowisku próchna brzozy (4 osobniki) i świerka (2 osobniki) w okresie od 11 VI do 11 VIII 2000 (leg A. BYK). Ponadto 1 okaz *Sepedophilus wankowiczi* został wyhodowany 5 IV z larwy zebranej 1 IV 1969 r. w żerowisku *Melasis buprestoides* (L.) na leżącym starym pniu grabowym w Białowieżskim Parku Narodowym (leg. et cult. H. SZCZEPAŃSKI).

Andrzej SZUJECKI, Warszawa

654 Nowe stanowiska *Eucinetus haemorrhoidalis* (GERMAR, 1818) (Coleoptera: Eucinetidae) w Polsce

New records of *Eucinetus haemorrhoidalis* (GERMAR, 1818) (Coleoptera: Eucinetidae) in Poland

KEY WORDS: Eucinetidae, *Eucinetus haemorrhoidalis*, faunistic records, Poland.

Rodzina Eucinetidae reprezentowana jest w Europie przez pięć rodzajów z dziewięcioma gatunkami chrząszczy (Vít 2006: Eucinetidae, (p. 314) – [W]: LÖBL, SMETANA: Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Scarabaeoidea, Scirtoidea, Dascilloidea, Buprestoidea,

Byrrhoidea, Vol. 3, Apollo Books, Stenstrup: 690 ss.). W Polsce występują dwa gatunki: bardzo rzadko wykazywany, południowy *Nycteus hopffgarteni* (REITTER, 1885), do niedawna zaliczany do rodzaju *Eucinetus* GERMAR, 1818 (VÍT 1999: Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft. 72 (3/4): 387-394) oraz *Eucinetus haemorrhoidalis* (GERMAR, 1818), gatunek o najszerszym rozmieszczeniu z rodziny. Ten ostatni znany jest z wielu krajów Europy, występuje też w północnej Afryce, we wschodniej Azji oraz zawleczony został do Ameryki Północnej (VÍT 2006 *ibid.*). Larwy *E. haemorrhoidalis* rozwijają się na grzybach podziemnych w różnorodnych środowiskach, takich jak wydmy nadmorskie, polany śródleśne i łąki, ale też tereny mocno przekształcone, jak centra dużych miast (np. Warszawy: BURAKOWSKI 1991: Wiad. entomol., 10 (3): 147-151). *Eucinetus haemorrhoidalis* jest gatunkiem rzadko odławianym z uwagi na skryty tryb życia i większość danych dotyczących jego rozmieszczenia w Polsce pochodzi z końca XIX i początku XX wieku. W ostatnich 50 latach opublikowanych zostało jedynie kilkanaście stanowisk, z których większość znajduje się na terenie Warszawy. Chrząszcz ten znany jest ponadto z Pojezierza Pomorskiego i Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (RUTA i in., 2003: Wiad. entomol., 22 (1): 33-46), Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992: Wiad. entomol., 11 (3): 133-141), Pojezierza Mazurskiego (GUTOWSKI i in., 2010: Leśne Prace Badawcze, 71 (3): 279-298; MARCZAK, LASECKI 2011: Wiad. entomol., 30 (4): 205-210) oraz Gór Świętokrzyskich (BIDAS, BUCHHOLZ 2007: Wiad. entomol., 26 (4): 289-291).

Poniżej podajemy listę nowych stanowisk *E. haemorrhoidalis*.

Omawiany gatunek nie był wcześniej wykazany z Beskidu Wschodniego i Wyżyny Małopolskiej.

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: CD09 Bydgoszcz, 8 IV 2012, 2 exx. z przesiewki na piaszczystym wzgórzu porośniętym sosną, leg. T. RUTKOWSKI, coll. Sz. KONWERSKI; XU20 Poznań-Junikowo, 13 – 24 VII 2012, 1 ex. w pułapce Barbera na murawie szczytlichowej, leg. T. RUTKOWSKI, coll. Sz. KONWERSKI; XU30/31 Poznań, park Cytadela, 18 IX 2005, 1 ex. na piaszczystym trawniku, leg. et coll. Sz. KONWERSKI; XU31 Poznań-Radojewo – poligon wojskowy, do pułapek Barbera w roku 2009, w następujących terminach: 26 V – 12 VI, 1 ex., 12 VI – 08 VII, 2 exx., 08 VII – 21 VIII, 4 exx., 21 VIII – 09 X, 2 exx., leg. et coll. A. MAĐRA; WU12 Waldowice ad Rudnica, 27 VII 2012 – 24 VIII 2012, 3 exx. z dwóch pułapek Barbera zlokalizowanych na łące, leg. et coll. T. KLEJDYSZ; WU22 Skwierzyna, 2 – 10 VII 2012, 1 ex. do pułapki Barbera na wrzosowisku, leg. T. RUTKOWSKI, coll. Sz. KONWERSKI; WT56 Smolno Wielkie, 27 VII 2012 – 24 VIII 2012, 1 ex. do pułapki Barbera w pobliżu pola uprawnego, leg. et coll. T. KLEJDYSZ; XT29 Wielkopolski Park Narodowy, obszar ochrony ścisłej „Grabina im. prof. A. Wodziczki”, 17 VI – 20 VII 2005, 1 ex. do pułapki Barbera, leg. P. SIENKIEWICZ, coll. Sz. KONWERSKI; XT29 Wielkopolski Park Narodowy, obszar ochrony ścisłej „Nadwarciański Bór Sosnowy”, 7 VI – 17 VI 2005, 1 ex. do pułapki Moerickego, leg. P. TRZCIŃSKI, coll. Sz. KONWERSKI; XT90 Szklarka Przygodzicka, 10 – 24 VI 2012, 1 ex. do pułapki Barbera na piaszczysku w borze, 17 – 21 VII 2012, 1 ex. do pułapki Barbera na piaszczystej murawie, leg. T. RUTKOWSKI, coll. Sz. KONWERSKI; VT83 Jezioro Wysokie, 26/27 VIII 2011, 1 ex. *ad lucem* na terenie Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, leg. P. MROWIŃSKI, coll. Sz. KONWERSKI.
- Beskid Wschodni: Pogórze Dynowskie, EA70 Brzozów-Podlesie, 28 VII 2004, 1 ex., wysiany z wilgotnego, zapleśniałego siana, skraj lasu mieszanego, leg., det. et coll. D. TWARDY.

- Pojezierze Mazurskie: DE01 Kurzętnik, 15 IX 2012, 1 ex., łąka na wzgórzu na wschód od wsi, pod kamieniem, leg., det. et coll. B. PACUK.
 - Pojezierze Pomorskie: CE68 Gościszewo, 18 VI 2011 – 25 VII 2011, 1 ex., pułapka Barbera tuż przy miedzy na polu uprawnym, leg. et coll. T. KLEJDYSZ; VU97 Mielnik, 18 VI 2011 – 25 VII 2011, 1 ex., pułapka Barbera na łące w pobliżu pola uprawnego, leg. et coll. T. KLEJDYSZ.
 - Wyżyna Małopolska: DC03, Uroczysko Wiączyń, rez. „Wiączyń”, 30 VII 2002, 2 exx., do światła żarowo-rtęciowego przy starym, martwym buku, leg., det. et coll. J. KALISIAK; 11 VIII 2002, 2 exx., 17 VIII 2002, 1 ex., nocą do światła żarowo-rtęciowego w zachodniej części rezerwatu, leg., det. et coll. J. KALISIAK; CB97 Napoleonów, 15 V 2007, 1 ex., obserwacja udokumentowana fotografią A. KURZAWY.
- Autorzy dziękują wszystkim wymienionym w tekście osobom za przekazanie danych wykorzystanych w publikacji.

Tomasz KLEJDYSZ, Zakład Entomol. IOR-PIB, Poznań
Szymon KONWERSKI, Wydz. Biologii UAM, Zbiory Przyr., Poznań
Anna MAĐRA, Wydz. Biologii UAM, Zbiory Przyr., Poznań
Paweł SIENKIEWICZ, Kat. Entomol. i Ochr. Środ. UP w Poznaniu

655 Pierwsze stwierdzenie *Heterocerus fenestratus* (THUNBERG, 1784) (Heteroceridae: Coleoptera) w Beskidzie Zachodnim

First record of *Heterocerus fenestratus* (THUNBERG, 1784) (Heteroceridae: Coleoptera) in the Beskid Zachodni Mts.

KEY WORDS: Coleoptera, Heteroceridae, *Heterocerus fenestratus*, light trap, record, Poland.

Różnorozkowate (Heteroceridae) są niewielką rodziną chrząszczy żyjących w tunelach wydrążonych na pobrzeżu wód. W Polsce reprezentuje je 11 gatunków. Ich rozmieszczenie jest poznane słabo, wyraźny jest też deficyt danych współczesnych.

Nowe stanowisko *Heterocerus fenestratus* (THUNB.) stwierdzono w Beskidzie Zachodnim:

- CA92 Tomice, 12 VI 2007 – 1 ex., nad rzeką Skawą, *ad lucem*.

Oprócz niego złowiono: *Heterocerus marginatus* (FABRICIUS, 1782) – 2 exx. i *Dryops viennesis* (LAPORTE, 1840) – 13 exx.

Stwierdzony pierwszy raz w Beskidzie Zachodnim *H. fenestratus* to eurytop, który jest najpospolitszym przedstawicielem swego rodzaju w Polsce – znanym z 15 krain od Pobrzeża Bałtyku po masywy górskie. Poza Kotliną Nowotarską, łowiono go we wszystkich krainach sąsiadujących z Beskidem Zachodnim. Jednak do niedawna było o nim bardzo mało danych współczesnych, obfite informacje przyniosła dopiero praca PRZEWOŹNEGO i in. (2006: Wiad. Entomol. **25**: 79-87). W prezentowanym materiale, na uwagę zasługuje też rzadszy i wykazany dopiero drugi raz z Beskidu Zachodniego *H. marginatus*. Jest to jego pierwsze stwierdzenie w tej krainie od 20 lat (PRZEWOŹNY i in. 2006: lit. cit.).

Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zool. UMCS, Lublin
Edyta BUCZYŃSKA, Kat. Zool., Ekol. Zwierz. Łow. UP, Lublin

656 Nowe stanowisko *Diaclina fagi* (PANZER, 1799) (Coleoptera: Tenebrionidae) w Polsce

New locality of *Diaclina fagi* (PANZER, 1799) (Coleoptera: Tenebrionidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Tenebrionidae, *Diaclina fagi*, faunistic record, Poland.

Gatunek rzadko spotykany, ale szeroko rozprzestrzeniony w środkowej i południowej Europie (od Francji po Azerbejdżan) i na Bliskim Wschodzie. Wykazany z Francji (również Korsyki), Włoch, Austrii, Niemiec, Czech, Słowacji, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Chorwacji, Albanii, Grecji, Turcji, Cypru, Jordanii (SOLDATI i THIÉREN 2008: Bull. Soc. Linn. Bordeaux, **36** (2): 161-166), Szwajcarii, Ukrainy, południowej części europejskiego terytorium Rosji, Gruzji, Azerbejdżanu, Izraela (LÖBL i in. 2008: [W:] LÖBL & SMETANA (ed.): Cat. Pal. Coleopt. Apollo Books, **5**: 214-215), Belgii (TROUKENS 2010: Phegea, **38** (1): 21-22), Polski (KLEJDYSZ 2011: Fragm. Faun., **54** (2): 179-181), centralnej części europejskiego terytorium Rosji (NIKITSKY i in. 2013: Cauc. Entomol. Bull., **9** (2): 223-241).

W Polsce po raz pierwszy wykazany w 2011 roku w oparciu o 6 osobników odłowionych 3 IX 2008 na obszarze Terenowej Stacji Doświadczalnej Instytutu Ochrony Roślin Państwowego Instytutu Badawczego w Winnej Górze (XT68). Chrząszcze znaleziono w przyzbie odpadków roślinnych, wśród których duży udział stanowiło ziarno zbóż i nasiona innych roślin (KLEJDYSZ 2011: op.cit.). Na tym samym stanowisku 19 IV 2009, 8 exx. odłowił Jacek KALISIAK*, a w 2013 kolejnych 8 exx. Tomasz KLEJDYSZ* (30 IV – 15 V 2013, 1 ex., 15 – 22 V 2013, 1 ex., 29 V – 17 VI 2013, 4 exx., 1 – 9 VII 2013, 1 ex., 9 – 24 VII 2013, 1 ex.) [* informacja ustna].

Poniżej prezentowane jest drugie stanowisko *D. fagi* w Polsce.

– Nizina Mazowiecka: EC07 Warszawa, Skarpa Ursynowska: 27 X 2013, 7 exx., w przyzbie skoszonej roślinności zielnej, na skraju wilgotnej łąki w pobliżu cieklu wodnego, leg. et coll. T. GAZUREK; 9 XI 2013, 5 exx., leg. T. GAZUREK, A. BYK, coll. KOLiE SGGW.

Chrząszcze spotykane są od kwietnia do października pod przegrzybiałą korą pniaków i pni powalonych drzew liściastych (buków, dębów, lip, topól, wiązów), w pleśniejących szczątkach roślinnych (siano, słoma, plewy, ziarna zbóż) i przyzmach kompostowych.

Pomimo, iż gatunek ten nie został włączony do fauny Polski (IWAN i in. 2012: Coleoptera Poloniae: Tenebrionoidea (Tenebrionidae, Boridae). Natura Optima Dux Found., Warszawa, 480 pp.) to jego obecność w krajach sąsiednich (Niemcy, Czechy, Słowacja, Ukraina), utrzymanie się przez 5 lat na stanowisku w Winnej Górze oraz odnalezienie drugiego stanowiska tego gatunku w Polsce, świadczy o możliwości jego aklimatyzacji w naszym kraju. Potwierdzeniem tego faktu byłoby odnalezienie kolejnych stanowisk tego gatunku, w tym pod przegrzybiałą korą pniaków i pni powalonych drzew liściastych.

Adam BYK, Tomasz GAZUREK
Kat. Ochr. Lasu i Ekol. SGGW, Warszawa

657 Nowe stanowisko *Cerambyx scopolii* FUESSLIN, 1775 (Coleoptera: Cerambycidae) w Polsce

A new locality of *Cerambyx scopolii* FUESSLIN, 1775 (Coleoptera: Cerambycidae) in Poland

KEY WORDS: *Cerambyx scopolii*, beech, Lower Silesia.

Kozioróg bukowiec, *Cerambyx scopolii*, jest chronionym Rozporządzeniem Ministra Środowiska przedstawicielem rodziny kózkowatych (Cerambycidae). Związany głównie z lasami bukowymi. Przez kurczące się naturalne siedliska gatunek ten w Polsce stał się coraz rzadszy. Sporadycznie stwierdzany, ostatnio w Bieszczadach (HOLLY 2007: Roczniki Bieszczadzkie, **15**: 243-251). Większość stanowisk ma jednak charakter historyczny, nierzadko ponad 100-letni. Z wielu rejonów do dziś nieznanymi.

Dnia 22 V 2013 r. w ramach zaplanowanych inwentaryzacji lasów nizinnych na Dolnym Śląsku o najwyższym potencjale występowania gatunków związanych z drzewostanami bukowymi stwierdziłem obecność nowego stanowiska *C. scopolii*. Zaobserwowałem trzy osobniki siedzące na korze buka – dwa samce i jedną samicę.

Wykazanie tego gatunku na niżu Dolnego Śląska stanowi pierwszą tego typu obserwację. Ostatnie wzmianki o obecności *C. scopolii* ograniczają się do Sudetów Zachodnich a dokładniej Gór Wałbrzyskich (LETZNER 1871: Z. Ent., Breslau, N. F., **2**, XXIV + 328; GERHARDT 1910: Dritte, neubearbeitete Auflage, Berlin, XVI + 431; CAPECKI 1969: Pr. I. B. Leśn., Warszawa, **367**: 3-166), góry Górzec (LETZNER 1871: ibid, GERHARDT 1910: ibid), Sudetów Wschodnich – Kłodzko (CAPECKI 1969: ibid). Ponadto był podawany z Niemodlina (KELCH 1846: Zu der öffentlichen Prüfung aller Classen des Königlichen Ratibor, str. I-II + 1-54; ROGER 1856: Z. Ent., Breslau, **10**, Coleoptera, str. 1-132. – F, S: 21.; LETZNER 1871: ibid; GERHARDT 1910: ibid). Dodatkowo na 7 drzewach stwierdziłem obecność żerów. Ich charakter, wielkość i pokrój pozwalała z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że zostały pozostawione przez *C. scopolii*.

13 VI 2013 r. miał miejsce kolejny etap inwentaryzacji w ramach której ponownie potwierdzono obecność *C. scopolii*. Wykazałem nowe stanowiska z widocznymi żerówkami na drzewach, jak i zaobserwowano latające, siedzące na korze i między liśćmi dorosłe osobniki na nowo przebadanym terenie. Jednoznacznie potwierdza to obecność *C. scopolii* na terenie niżu Dolnego Śląska w obrębie drzewostanu bukowego.

Z uwagi na rzadkość gatunku i związaną z tym dużą atrakcyjność wśród kolekcjonerów, dokładna lokalizacja stanowiska jest znana wyłącznie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Nadleśnictwu Milicz i ścisłemu gronu naukowców Uniwersytetu Wrocławskiego.

Siedlisko w jakim zaobserwowałem *C. scopolii* ma duży potencjał dla trwałości gatunku z uwagi na dobrze prowadzoną w tym rejonie gospodarkę leśną. Obecna jest różnorodność wiekowa drzew, które stanowią lub będą stanowić siedlisko życia dla tego gatunku. Luźny charakter drzewostanu sprzyja wytworzeniu korzystnych parametrów termicznych, które są niezbędne dla prawidłowego rozwoju larw kozioroga.

Radosław GIL, Inst. Biol. Środow., Uniw. Wrocławski

658 Świerk pospolity *Picea abies* (L.) KARST. – nieznaną dotychczas rośliną żywicielską larw *Grammoptera ruficornis* (FABRICIUS, 1781) (Coleoptera: Cerambycidae)

Norway spruce *Picea abies* (L.) KARST., a new host plant for the larvae of *Grammoptera ruficornis* (FABRICIUS, 1781) (Coleoptera: Cerambycidae)

KEY WORDS: Coleoptera, Cerambycidae, *Grammoptera ruficornis*, *Picea abies*, host plant, Poland.

Grammoptera ruficornis (FABRICIUS, 1781) występuje głównie w południowej i środkowej części Europy na północ sięgając do Wysp Brytyjskich, Danii, południowych prowincji Norwegii i Szwecji, na wschód zasięgiem obejmuje Ukrainę, Azję Mniejszą, Kaukaz i Zakaukazie. W Polsce jest chrząszczem pospolitym, występującym w całym kraju poza wysokimi górami (BURAKOWSKI i in. 1990: Kat. Fauny Pol., XXIII, 15: 1-312; GUTOWSKI 1995: Prace Inst. Bad. Leśn., A, 811: 3-190).

G. ruficornis należy do gatunków o największym zakresie polifagiczności spośród kózkowatych. Samica składa jaja w niedawno obumarłe gałęzie i cienkie pnie wielu gatunków drzew i krzewów liściastych. W samej tylko Puszczy Kozienickiej stwierdzono jak dotąd żerowanie larw *G. ruficornis* na 22 gatunkach roślin, w tym na psiance słodkogórz, *Solanum dulcamara* L. – pnączu zawierającym m.in. alkaloidy i glikozydy o toksycznych właściwościach (MILKOWSKI 2004: Kulon, 9 (1): 81-116). Larwy *G. ruficornis* żerują pod korą, wygryzają łyko oraz miążgę i powierzchniową warstwę bielu. Następnie sporządzają kolebkę poczwarkową, która umiejscowiona jest w zewnętrznej strefie bielu (BURAKOWSKI i in. 1990: Kat. Fauny Pol., XXIII, 15: 1-312).

W Puszczy Kozienickiej na terenie Nadleśnictwa Kozienice stwierdzono rozwój tego chrząszcza w nieznaną jak dotąd roślinie żywicielskiej larw – świerku pospolitym *Picea abies* (L.) KARST.:

- EC31 Cztery Kopce, 22 I 2004, 1 ex., z pnia ściętego świerka o średnicy ok. 60 mm, zebranych do hodowli 27 XII 2003, leg. et cult. W. PIĄTEK.
- EC20 rez. Leniwa, 27 I 2013, 1 ex., z obłamanej gałęzi świerkowej o średnicy ok. 20 mm, zebranej do hodowli 5 I 2013, leg. et cult. M. MILKOWSKI.

Sposób żerowania larw *G. ruficornis* na świerku nie odbiegał od znanych z literatury i dotyczących drzew liściastych. Jest to pierwszy znany przypadek zależności troficznej pomiędzy *G. ruficornis* a drzewami iglastymi.

Marek MILKOWSKI, Radom
Wojciech PIĄTEK, Kozienice

659 Nowe stanowisko *Phragmatiphila nexa* (HÜBNER, 1808), *Ennomos fuscantaria* (HAWORTH, 1809) i *Evergestis pallidata* (HUFNAGEL, 1767) (Lepidoptera) w województwie pomorskim

New record of *Phragmatiphila nexa* (HÜBNER 1808), *Ennomos fuscantaria* (HAWORTH, 1809) and *Evergestis pallidata* (HUFNAGEL, 1767) (Lepidoptera) from Pomerania Province

KEY WORDS: *Phragmatiphila nexa*, *Ennomos fuscantaria*, *Evergestis pallidata*, Pomerania Province, Żuławy, Poland.

Dnia 19 IX 2013 zebrano motyle metodą na światło w miejscowości Cyganek koło Żelichowa (CF71) w województwie pomorskim. Lokalne siedlisko stanowiła dolina rzeki Tugi z wilgotnymi łąkami i starodrzewem liściastym (m.in. lipa, buk) otaczającym okoliczne zabudowania. Trzy poniżej wymienione gatunki nie były stwierdzane na terenie województwa pomorskiego po roku 1960 (*P. nexa*, *E. fuscantaria*) lub w ogóle nie były tu dotąd notowane (*E. pallidata*). Zgromadzony materiał znajduje się w kolekcji Katedry Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii UŁ.

Phragmatiphila nexa występuje w Europie Środkowej oraz we Francji, Mołdawii, Włoszech i krajach otaczających wybrzeże Morza Bałtyckiego (KARSHOLT O. i VAN NIEUKERKEN E. 2013: Fauna Europaea 2.6.2). W Polsce stwierdzony głównie w północnej i środkowej części kraju z wyjątkiem woj. kujawsko-pomorskiego i lubuskiego (BUSZKO J. i NOWACKI J. 2000: Pol. Entomol. Monogr., 1: 1-178). Ostatnio był wykazywany z Lasów Sobiborskich we wschodniej części kraju (NOWACKI J. i HOŁOWIŃSKI M. 1999: Wiad. Entomol., T. 18 supl. 1: 1-60), Doliny Biebrzy (NOWACKI J. i FRĄCKIEL K. 2010: Pol. Pis. Entomol., 79: 307-318) oraz z woj. pomorskiego (SENN P. i ŁUCZKOWSKI S. 2012: Wiad. Entomol. 31: 23-34) z miejscowości Mały Bukowiec (CE27) w Borach Tucholskich. Jest to pierwsze stwierdzenie po 1903 roku. Wcześniej podawał go PAUL SPEISER (1903: Die Schmetterlingsfauna der Provinzen Ost- und Westpreussen Beitr. Naturk. Preuss. 9: 1-148) ze Świbna w ujściu Wisły (CF62). W Cyganku-Żelichowie zebrano 2 osobniki. Nowe, drugie po ponad 100 latach stanowisko z woj. pomorskiego potwierdza współczesne występowanie *P. nexa* na Żuławach.

Ennomos fuscantaria jest w Europie gatunkiem szeroko rozpowszechnionym (KARSHOLT O. i VAN NIEUKERKEN E. 2013: op.cit) jednak w ostatnich latach nie stwierdzanym w Polsce poza woj. opolskim i woj. małopolskim (BUSZKO J. i NOWACKI J. 2010: Wykaz rozmieszc. motyli Polski 2001–2010). Na terenie woj. pomorskiego nie był wykazywany po 1960 roku (BUSZKO J. i NOWACKI J. 2000: op.cit). W Cyganku-Żelichowie zebrano 1 osobnika.

Evergestis pallidata jest gatunkiem pospolitym, związanym z terenami leśnymi, szeroko rozpowszechnionym w Europie (KARSHOLT O. i VAN NIEUKERKEN E. 2013: op.cit). W Polsce był ostatnio stwierdzany na terenie województw podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego, śląskiego i podkarpackiego (BUSZKO J. i NOWACKI J. 2010: op.cit). J. ŠUMPICH i in. (J. ŠUMPICH, J. LIŠKA, DVOŘÁK I. 2011: Pol. Pis. Entomol., 80: 83-116) odnotowali ten gatunek z Białowieży w r. 2000 a PAWLAK S. i WILŻAK T. (2012: Przegląd Przyrodniczy 23: 3-20) z torfowiska Pastwa k. Osieka (woj. łódzkie). Zgodnie z BUSZKO J. i NOWACKI J. (2000, 2010: op.cit) gatunek *E. pallidata* nie był dotąd notowany w woj. pomorskim.

Mateusz PŁÓCIENNIK, Uniw. Łódzki, Kat. Zool. Bezkr. i Hydrobiol., Łódź

660 Nowe dane na temat występowania *Atremaea lonchoptera* STAUDINGER, 1871 (Lepidoptera: Gelechiidae) w Polsce

New data on the occurrence of *Atremaea lonchoptera* STAUDINGER, 1871 (Lepidoptera: Gelechiidae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Gelechiidae, *Atremaea*, new record, Poland.

Rodzaj *Atremaea* ma w Europie tylko jednego przedstawiciela – *A. lonchoptera* STAUD. Rozpiętość skrzydeł wynosi 20–36 mm, przy czym zaznacza się dymorfizm płciowy, samice są wyraźnie większe od samców. Gatunek może być mylony z *Nothris verbascella* (DENIS ET SCHIFFERMÜLLER, 1775), który jest jednak na ogół mniejszy (rozpiętość skrzydeł wynosi 17–21 mm). Zasięg *A. lonchoptera* obejmuje obszar od Francji i Holandii sięgając na wschód przez kraje Europy Środkowej do Zachodniej Syberii, a na południe do Grecji. Wszędzie w Europie uważany jest za gatunek rzadki. W Polsce znany jedynie ze znaleziska sprzed przeszło 60 laty z Wielkopolski.

Ponownie udało się stwierdzić ten gatunek w kraju:

– EB71 Lipa, pow. stalowowolski, 18 VI 2012, 1 ex., leg. Ł. DAWIDOWICZ

Motyła odłowiono metodą na światło w otoczeniu śródleśnych stawów z bujnie rozwiniętymi szuwarami. Stadia preimaginalne oraz biologia jest słabo poznana. Gatunek opisano na podstawie okazów wyhodowanych z łodyg palki (*Typha* L.). Roślina ta licznie występuje na wspomnianym stanowisku.

Lukasz DAWIDOWICZ, Stud. Koło Naukowe Biol. UMCS, Lublin

661 Pierwsze stwierdzenie *Chamaesphecia leucopsiformis* (ESPER, 1800) (Lepidoptera, Sesiidae) we wschodniej Polsce

First record of *Chamaesphecia leucopsiformis* (ESPER, 1800) (Lepidoptera, Sesiidae) in eastern Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Sesiidae, *Chamaesphecia leucopsiformis*, E Poland.

Chamaesphecia leucopsiformis ESP. jest znany ze środkowej, południowej i południowo-wschodniej Europy. Dotychczas w Polsce był odławiany pojedynczo przede wszystkim z Wielkopolski, Małopolski i Wyżyny Łódzkiej. Najdalej na wschód w naszym kraju był odnotowany z Puszczy Kozienickiej (BAKOWSKI M. 2013: The Sesiidae (Lepidoptera) of Poland, Kontekst, Poznań, 280 ss.).

Po raz pierwszy stwierdzono ten gatunek we wschodniej Polsce:

– FB88 Wola Uhruska, 19 VIII 2012, 6♂♂, 1♀; 22 VIII 2012, 2♂♂, 1♀, leg. M. HOŁOWINSKI. Wszystkie okazy zostały odłowione w siatkę entomologiczną w pobliżu *Euphorbia cyparissias* L.

Odnotowanie *C. leucopsiformis* na Polesiu Lubelskim razem ze stwierdzeniami na Ukrainie potwierdzają jego zwarty zasięg w środkowej Europie (LAŠTŮVKA Z., LAŠTŮVKA A. 2001: The Sesiidae of Europe. Apollo Books, Stenstrup. 245 ss.).

Rośliną żywicielską podobnie jak w przypadku pokrewnego *Chamaesphecia empiformis* (ESPER, 1783) jest wilczomlec *E. cyparissias*. Jednak oba gatunki przezierników różnią się wyraźnie zakresem lotu imagines. *C. leucopsiformis* jest jednym z najpóźniej

latających przezierników europejskich. Szczyt jego lotu przypada na sierpień i początek września. Najczęściej zasiedla rachityczne rośliny żywicielskie rosnące w zbiorowiskach psammofilnych. Są to z reguły nieużytki, które coraz częściej są zagospodarowywane pod różnego typu zabudowy, tak jak to ma miejsce obecnie na stanowisku w Woli Uhruskiej. Jest to jedna z przyczyn zaniku tego rzadkiego motyla.

Marek BĄKOWSKI, Zakł. Zool. Syst., UAM Poznań
Marek HOŁOWIŃSKI, Hańsk

662 Nowe stanowisko *Agriphila geniculea* (HAWORTH, 1811) (Lepidoptera: Crambidae) w Polsce

New locality of *Agriphila geniculea* (HAWORTH, 1811) (Lepidoptera: Crambidae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Crambidae, *Agriphila geniculea*, new site, Poland.

Agriphila geniculea (HAWORTH, 1811) to przedstawiciel podrodziny Crambinae. W Polsce do tej pory stwierdzono jego obecność w województwach: zachodniopomorskim, lubuskim i małopolskim (1961–2000) oraz w województwach: wielkopolskim, dolnośląskim, opolskim i podkarpackim (do 1960) (BUSZKO i NOWACKI 2000: The Lepidoptera of Poland – A Distributional Checklist. Polish Entomol. Monogr., 1: 1–178). Obecnie został znaleziony i sfotografowany dwukrotnie na Wybrzeżu (woj. pomorskie) – są to pierwsze stwierdzenia tego gatunku w tym regionie, znacznie oddalone od dotychczas znanych stanowisk. Oznaczenie tego gatunku na podstawie zdjęć jest jednoznaczne.

– Pojezierze Kaszubskie: CF34 Gdynia-Chwarzno (54°29'N / 18°26'E), na ścianie pod lampami osiedlowymi, 9 VIII 2012, 1 ex., 17 VIII 2012, 1 ex.

Peter SENN, Gdynia